

- På hvilket tidspunkt kan/skal klager indbringes for domstolene?
- Hvem kan/skal indbringe klager for administrative myndigheder og for domstolene?
- Hvilke klager har opsættende virkning?

Svar:

1. For så vidt angår spørgsmålet om, hvilke typer klager der behandles administrativt, og hvilke der behandles ved domstolene, kan følgende oplyses:

Eksisterende klageordning.

Klager over *tvangsindlæggelse* og *tvangstilbageholdelse* indbringes for byretten i 1. instans med mulighed for anke til landsretten, jf. psykiatrilovens § 34, stk. 1, og retsplejelovens kapitel 43 a om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse.

Klager over *tvangsbehandling*, *tvangsfiksering*, *anvendelse af fysisk magt* og *beskyttelsesfiksering* behandles i 1. instans af de lokale patientklagenævn, jf. psykiatrilovens §§ 35-36. Patientklagenævnets afgørelser kan påklages til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn, jf. psykiatrilovens § 38. Er sådanne klager tillige rettet mod bestemte sundhedspersoners faglige virksomhed, behandles også denne del af klagen af det lokale patientklagenævn med klageadgang til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn.

Klager, der *alene angår sundhedspersoners faglige virksomhed*, indbringes direkte for Sundhedsvæsenets Patientklagenævn, jf. § 12, stk. 1, 1. pkt., i lov nr. 397 af 10. juni 1987 med senere ændringer om sundhedsvæsenets centralstyrelse m.v. (centralstyrelsesloven).

Klager over *personalets adfærd i øvrigt* skal rettes til arbejdsgiveren, dvs. sygehusmyndigheden (vedkommende amtskommune eller Hovedstadens Sygehusfællesskab). Det samme gælder klager over *mindre vidtgående tvangsindgreb*, f.eks. fratagelse af knive og spiritus. Klager over *forholdene i øvrigt på en psykiatrisk afdeling* skal også rettes til sygehusmyndigheden. Embedslægen vil som tilsynsmyndighed efter omstændighederne også kunne behandle sådanne spørgsmål.

Patientens klager over *patientrådgiveren* indbringes for statsamtmanden, hvis afgørelser kan indbringes for Justitsministeriet.

Tilsynet i henhold til grundlovens § 71, stk. 7, fører *tilsyn med behandlingen af administrativt frihedsberøvede patienter på psykiatriske afdelinger*.

Endelig har Folketingets Ombudsmand en umiddelbar adgang til bl.a. at foretage *inspektioner* på de psykiatriske sygehuse og afdelinger.

Retstilstanden efter en vedtagelse af lovforslaget.

Ved lovforslaget om revision af psykiatriloven foreslås de lokale patientklagenævns saglige kompetence udvidet, således at klager over *tvangsindlæggelse*, *tvangstilbageholdelse* og *tilbageførsel* fremover skal behandles af disse patientklagenævn i 1. instans, jf. § 35 i lovforslagets § 1, nr. 14 (L 36 s. 2-3 og 47-48).

Patientklagenævnets afgørelser vedrørende tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse og tilbageførsel kan indbringes for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a, jf. § 37, stk. 1, i lovforslagets § 1, nr. 14 (L 36 s. 3 og 48-49).

Lovforslaget medfører ikke i øvrigt ændringer i de gældende klageveje.

2. Med hensyn til spørgsmålet om, på hvilket tidspunkt klager kan/skal indbringes for domstolene, kan følgende oplyses:

De gældende fristregler.

Patienten kan forlange domstolsprøvelse, så snart der foreligger en frihedsberøvelse (tvangsindlæggelse eller tvangstilbageholdelse). Sygehusmyndigheden skal herefter inden 5 søgnedage efter begæringens fremsættelse indbringe sagen for retten, jf. retsplejelovens § 469, stk. 2.

I retsplejelovens § 469, stk. 4, er fastsat regler, der sætter visse tidsfrister for patientens adgang til at forlange domstolsprøvelse efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a. Efter § 469, stk. 4, skal begæring om sagens indbringelse for retten efter reglerne i dette kapitel således fremsættes inden 4 uger efter frihedsberøvelsens ophør. Senere fremsættelse af begæringen kan dog indtil 6 måneder efter frihedsberøvelsens ophør undtagelsesvis tillades af retten, når der foreligger særlig grund til at afvige fra fristen.

Har retten godkendt, at patienten tvangstilbageholdes, kan spørgsmålet om udskrivning først på ny begæres prøvet efter retsplejelovens kap.